gemeente Leusden

Busroutes Leusden

Definitief rapport

Omdat we ons verplaatsen

adviseurs mobiliteit
Goudappel Coffeng

adviseurs mobiliteit
Goudappel Coffeng

gemeente Leusden

Busroutes Leusden

Definitief rapport

Datum 23 maart 2017
Kenmerk LSN012/Bkh
Eerste versie

www.goudappel.nl
goudappel@goudappel.nl

Documentatiepagina

Opdrachtgever(s)	gemeente Leusden
Titel rapport	Busroutes Leusden
Kenmerk	LSN012/Bkh/
Datum publicatie	23 maart 2017
Projectteam opdrachtgever(s)	Izaak Boone
Projectteam Goudappel Coffeng	Hendrik Bouwknegt, Arthur Scheltes

Inhoud Pagina

1	**Inleiding**	**5**
1.1	Aanleiding	5
1.2	Motie Gemeenteraad	6
1.3	De opgave	6
1.4	Leeswijzer	6
2	**OV-netwerk Leusden**	**7**
2.1	Inleiding	7
2.2	OV-netwerk tot en met 2016	7
2.3	OV-netwerk 2017	8
2.4	Vergelijking aantal ritten	9
3	**Klachten van reizigers**	**12**
3.1	Website	12
3.2	Resultaten totaalbeeld	13
3.3	Klachten dienstregeling	13
3.4	Overige klachten	15
3.5	Ruimere rijtijden per 5 maart 2017	15
3.6	Enquête SBML	16
4	**Busroutes**	**17**
4.1	De routevarianten	17
4.2	Oude opzet met lijn 77 en 78	17
4.3	Toegevoegde ritten zuidelijk Leusden - Amersfoort	18
4.4	Pendelbus in Leusden	19
5	**Exploitatiekosten**	**22**
5.1	Uitgangspunten	22
5.2	Dru-tarief	23
5.3	Kosten per variant	23
6	**Conclusies**	**25**
6.1	De situatie bezien	25
6.2	Oplossingen voor klachten	26

1

Inleiding

1.1 Aanleiding

Sinds 11 december 2016 zijn de busroutes in Leusden veranderd bij start van de nieuwe concessie. Vervoerder Connexxion werd afgelost door Syntus. De structuur met de 'dubbele ringlijn 77 en 78' tussen Amersfoort en Leusden werd vervangen door de nieuwe lijn 17.

De bushalten in zuidelijk Leusden (route via onder andere Beekridder, Benedictijnenhove en Clarenburg) en het centrale deel van Leusden (verder in dit rapport "de Biezenkamp" genoemd) raakten hun rechtstreekse verbinding met Amersfoort kwijt. De bediening werd gedeeltelijk overgenomen door Buurtbus lijn 509 Barneveld – Leusden - Nijkerk. Het nadeel van grotere loopafstanden van en naar de halte voor zuidelijk en centraal Leusden staat tegenover het voordeel van meer ritten (kortere wachttijd) op de halten van lijn 17. Per 11 december 2016 rijdt Syntus ook een nieuwe sneldienst tussen Bedrijventerrein De Horst en Station Amersfoort in de spitsuren: lijn 217.

De start van de nieuwe concessie verloopt niet goed. Bussen rijden met grote vertragingen, sommige ritten vallen daardoor uit. Kennelijk zijn de rijtijden van lijn 17 vooraf door Syntus niet goed ingeschat. Reizigers ervaren op deze manier wel de nadelen van de nieuwe lijnenopzet (langere loopafstanden in zuidelijk Leusden) maar nauwelijks de voordelen (kortere wachttijd). Vanaf 5 maart past Syntus de dienstregeling aan, lijn 17 krijgt meer rijtijd. De hardnekkige vertragingen moeten dan afnemen tot een acceptabel niveau. Ten tijde van het opstellen van dit rapport was op het effect hiervan nog geen zicht.

In Leusden heeft het nieuwe lijnennet tot veel klachten geleid. Via de website van de Gemeente Leusden zijn meer dan 250 reacties binnengekomen. De vele vertragingen en daardoor onbetrouwbare dienstuitvoering worden het meest genoemd. Bijna net zo vaak wordt het vervallen van de rechtstreekse verbinding van het verzorgingsgebied van de oude lijn 77 met Amersfoort genoemd.

1.2 Motie Gemeenteraad

De Gemeenteraad van Leusden heeft in haar vergadering van 31 maart 2016, voorafgaand aan de ingang van de nieuwe concessie, unaniem een motie aangenomen die het College van B&W om twee zaken verzoekt:

- In haar reactie naar de provincie de zorgen van de raad over te brengen, te weten mogelijke knelpunten in de mobiliteit van Leusdense reizigers, met name de ouderen en minder vitale inwoners en de vermindering van de dienstverlening in het zuidelijk deel van Leusden centrum;
- In die reactie er bij de provincie op aan te dringen dat zij de kwaliteit van de huidige busverbinding in stand houdt of deze adequaat compenseert en waar nodig lokaal maatwerkvervoer en doelgroepenvervoer stimuleert en ondersteunt.

1.3 De opgave

Het verbeteren van de busbediening van zuidelijk Leusden en rond de Biezenkamp is de opgave. Zo mogelijk blijven de voordelen van het huidige Syntus-netwerk in stand: de hogere frequentie op de halten van lijn 17 en de snelle spitsverbinding tussen Bedrijventerrein De Horst en station Amersfoort. Ook andere aspecten van een vernieuwd netwerk zijn te betrekken bij de varianten. Het berekenen van de exploitatiekosten maakt onderdeel uit van het beschrijven van de varianten.

1.4 Leeswijzer

Na dit inleidende hoofdstuk, beschrijft hoofdstuk 2 het huidige netwerk en de verschillen met het busnetwerk uit de vorige concessie. Hoofdstuk 3 behandelt de reacties van inwoners die via de website van de Gemeente Leusden zijn binnengekomen. Hoofdstuk 4 schetst varianten in het busnetwerk, hoofdstuk 5 berekent de exploitatiekosten. Hoofdstuk 6 sluit af met de conclusies.

2
OV-netwerk Leusden

2.1 Inleiding

Het OV-netwerk in Leusden was jarenlang constant: het bestond uit een dubbele ringlijn. De ene ringlijn verbond Amersfoort met zuidelijk Leusden, de ander met Leusden-Noord. In het netwerk dat Syntus vanaf 11 december 2016 rijdt, is er één lijn van Amersfoort naar Leusden. Paragraaf 2.2 beschrijft het "oude" netwerk, paragraaf 2.3 het huidige netwerk.

2.2 OV-netwerk tot en met 2016

Het netwerk dat Connexxion tot einde 2016 in en rond Leusden reed, was gedurende de concessieperiode (van december 2008 tot en met december 2016) grotendeels constant. Figuur 2.1 geeft het netwerk van de dienstregeling 2015 weer. Wel veranderden rijtijden, vertrektijden en frequenties op bepaalden perioden van de dag.

Figuur 2.1: OV-netwerk 2015 (bron: website Connexxion, 2015)

Tussen Amersfoort en Leusden reden de ringlijnen 77 en 78. Vanaf Station Amersfoort reden ze beide via de Stadsring en de Heiligenbergerweg naar de halte Groene Zoom aan de rand van Leusden. Daar splitsten de lijnen zich. Lijn 77 reed een lus "met de klok mee" via de noordelijke delen van Leusden en het centrum. Via de Noorderinslag kwam hij weer bij de halte Groene Zoom en reed via de Heiligenbergerweg en de Amersfoorter Stadsring terug naar Station Amersfoort.

Lijn 78 reed vanaf de halte Groene Zoom een lus "met de klok mee" via de Noorderinslag en het zuidelijke deel van Leusden. Ook lijn 78 keerde via de halte Groene Zoom, de Heiligenbergerweg en Amersfoorter Stadsring terug naar Station Amersfoort.

Lijn 77 en 78 reden in de dienstregeling op delen van de dag op elkaar afgestemd, om-en-om, bijvoorbeeld als volgt bij vertrek van Station Amersfoort:

10.13 uur lijn 78
10.29 uur lijn 77
10.43 uur lijn 78
10.59 uur lijn 77.

Reizigers die van beide lijnen gebruik konden maken, hadden zo de dubbele frequentie.

Tussen Leusden en Utrecht Uithof reed spitslijn 299. Lijn 80 verbond Amersfoort via het westelijke deel van Leusden en de route Tabaksteeg met Woudenberg en verder. Buurtbus lijn 509 ten slotte reed tussen Barneveld, Leusden en Nijkerk. Deze lijnen zijn overigens grotendeels qua route gelijk gebleven in de Syntus-dienstregeling 2017.

Voorafgaand aan de concessie van Connexxion, verzorgde Stadsvervoer Nederland de concessie Utrecht-Oost van december 2004 tot en met december 2008. Destijds was de zuidelijke route door Leusden (later lijn 77) gekoppeld aan lijn 70 Hilversum – Soest – Amersfoort. Lijn 78 was de eerste twee jaren gekoppeld aan lijn 76 Bunschoten Spakenburg – Amersfoort. Nadeel was dat vertragingen van de gekoppelde lijnen doorwerkten op elkaar. Voordeel was dat Soest (en aanvankelijk Bunschoten Spakenburg) een rechtstreekse busverbinding hadden met de Amersfoorter Stadsring, maar dat was voor Leusden niet relevant.

2.3 OV-netwerk 2017

Het OV-netwerk dat Syntus vanaf 11 december 2017 rijdt, is afgebeeld in figuur 2.

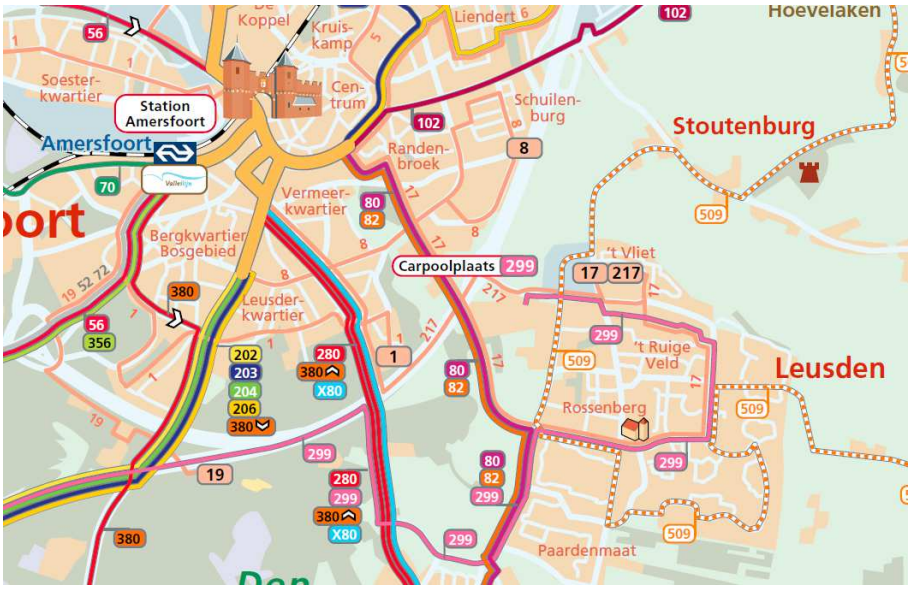

Figuur 2.2: OV-netwerk 2017 (bron: website Syntus)

Tussen Amersfoort en Leusden rijdt nu lijn 17. Gelijk gebleven is de route van Station Amersfoort via Stadsring en Heiligenbergerweg naar halte Groene Zoom. Daarna rijden er niet meer twee ringlijnen, maar één "stamlijn". Deze lijn 17 bedient het centrale en noordelijke deel van Leusden. In het zuidelijke deel van Leusden is Buurtbus lijn 509 gaan rijden. Gelijk gebleven zijn de routes van lijn 299 (spitslijn Uithof) en lijn 80 (Amersfoort – Woudenberg en verder). Nieuw is de spitslijn 217 tussen Station Amersfoort en Leusden Bedrijventerrein De Horst.

Het gewijzigde netwerk heeft als belangrijkste voor- en nadelen voor reizigers tussen Leusden en Amersfoort in vergelijking met het oude netwerk:

- Er zijn minder halten die een rechtstreekse busverbinding met Amersfoort hebben. Het betreft het zuidelijk deel van Leusden (route via onder andere Beekridder, Benedictijnenhove en Clarenburg) en het gebied rond de Biezenkamp;
- Halten die een rechtstreekse verbinding met Amersfoort hebben, hebben meer ritten die beter gespreid zijn over het uuur;
- Nieuwe spitssneldienst tussen Station Amersfoort en Bedrijventerrein De Horst.
- De opzet van het netwerk is duidelijker voor minder geroutineerde reizigers;

2.4 Vergelijking aantal ritten

Het aantal ritten tussen Amersfoort en Leusden is met de start van de Syntus-dienstregeling 2017 toegenomen. Belangrijk is ook dat alle ritten nu precies om-en-om rijden. Ten tijde van de lijnen 77 en 78 reden de bussen van beide lijnen op bepaalde delen van de dag om-en-om, maar in de drukke uren waren ze minder goed afgestemd. Voor reizigers naar halten die uit lijn 77 en 78 konden kiezen (zoals de halte Groene Zoom en delen van Leusden rond de Noorderinslag) was het een voordeel dat de lijnen 77 en 78 om-en-om reden.

Tabel 2.3 en 2.4 geven het aantal ritten per uur weer tussen Amersfoort en Leusden voor de dienstregeling 2016 en 2017. Voor de dienstregeling 2016 is het aantal ritten van lijn 77 en 78 alleen gesommeerd wanneer ze in de dienstregeling min of meer om-en-om reden. De opgenomen grenzen van de tijdvakken zijn een indicatie. De werkdagen en het

weekend zijn in aparte tabellen opgenomen. In 2017 zijn de ritten van lijn 217 tussen Amersfoort en Leusden Bedrijventerrein De Horst niet opgenomen.

Voor werkdagen is het beeld als volgt, waarbij het eerste deel van de tabel de verbinding van Leusden naar Amersfoort weergeeft, het tweede deel terug van Amersfoort naar Leusden:

Van Leusden naar Amersfoort						
Ma-vr		07-09	09-14	14-18	18-20	>20
2016	Lijn 77	4	2	4	4	2
	Lijn 78	4	2	4	4	2
	Lijn 77+78$	4	4	4	8	4
2017	Lijn 17	8	4	4	4	3

Van Amersfoort naar Leusden						
Ma-vr		07-09	09-14	14-18	18-20	>20
2016	Lijn 77	4	2	4	4	2
	Lijn 78	4	2	4	4	2
	Lijn 77+78$	4	4	4-8	4	4
2017	Lijn 17	4	4	8	4	3

$: lijn 77 en 78 alleen gesommeerd wanneer ze om-en-om rijden

Tabel 3: aantal ritten per uur tussen Leusden en Amersfoort, werkdagen, dienstregeling 2016 en 2017.

Voor het weekend geeft tabel 4 het beeld weer:

Van Leusden naar Amersfoort					
		zaterdag			Zondag
		07-10	10-21	>21	8-24
2016	Lijn 77	2	2	2	1
	Lijn 78	2	2	2	1
	Lijn 77+78$	4	4	4	2
2017	Lijn 17	3	4	3	3

Van Amersfoort naar Leusden					
		zaterdag			Zondag
		07-10	10-21	>21	8-24
2016	Lijn 77	2	2	2	1
	Lijn 78	2	2	2	1
	Lijn 77+78$	4	4	4	2
2017	Lijn 17	3	4	3	3

$: lijn 77 en 78 alleen gesommeerd wanneer ze om-en-om rijden

Tabel 4: aantal ritten per uur tussen Leusden en Amersfoort, zaterdag en zondag, dienstregeling 2016 en 2017.

Conclusies van deze tabellen zijn:

- Voor reizigers tussen Amersfoort en een halte van lijn 17 die voorheen alleen lijn 77 of 78 konden nemen (zoals 't Ruige Veld), is het aantal ritten per uur sterk toegenomen: van anderhalf tot drie keer zo veel ritten;
- Voor reizigers tussen Amersfoort en een halte van lijn 17 die voorheen zowel lijn 77 als 78 konden nemen (zoals Groene Zoom), is het aantal ritten per uur in de spits effectief verdubbeld van vier naar acht ritten per uur. In de avond en zaterdagochtend vroeg is het iets afgenomen (van vier naar drie ritten per uur) en op zondag iets gestegen (van twee naar drie ritten per uur).

3 Klachten van reizigers

3.1 Website

De Gemeente Leusden ontving kort na start van de nieuwe dienstregeling klachten. Daarop is op de website van de Gemeente Leusden een vragenformulier geplaatst. Deze had de volgende inleidende tekst (citaat cursief):

Vanaf 11 december is Syntus verantwoordelijk voor het busvervoer in de provincie Utrecht. De provincie is opdrachtgever. In Leusden rijden de bussen andere routes. Ook krijgen ze een ander nummer.

Belangrijke wijzigingen. De lijnen 77 en 78 zijn samengevoegd tot één lijn 17. Die rijdt in de spits 8 keer per uur vanaf Amersfoort via Heiligenbergerweg - Noorderinslag – Middenweg – Ruige Velddreef - Vlietsingel en vervolgens via dezelfde route terug naar Amersfoort. Lijn 217 is een nieuwe spitslijn: een directe verbinding, via de A28, tussen station Amersfoort en bedrijventerrein "De Horst". Tijdens de spits rijdt er elk kwartier een bus. Op vrijdagnacht en zaterdagnacht gaat er een nachtlijn lijn 17 rijden van Amersfoort naar Leusden. De nachtlijn sluit aan op de nachttreinen Utrecht – Amersfoort.

Door het samenvoegen van de lijnen 77 en 78 rijden er geen lijnbussen meer over de Beekridder, Landjonker, Benedictijnenhove, Clarenburg en Burgemeester van der Postlaan. Vanaf 11 december neemt de buurtbus een deel van de route voor zijn rekening. Deze lijn 509 rijdt vanaf Achterveld via Beekridder – Landjonker – Benedictijnenhove – Clarenburg – Burgemeester van de Postlaan naar de Noorderinslag en de Groene Zoom. Op de Noorderinslag kunnen reizigers die naar Amersfoort willen overstappen op lijn 17.

Wij zijn benieuwd naar uw ervaringen en vragen u deze met ons te delen. Wij kunnen die dan bespreken met Syntus en de provincie in een eerste evaluatie in februari 2017. U kunt daarvoor het vragenformulier gebruiken.

Bedankt voor uw medewerking.

Erik van Beurden, wethouder

3.2 Resultaten totaalbeeld

Er zijn 257 formulieren digitaal ontvangen. Voor verwerking en analyse zijn deze (als PDF) zonder de namen, adressen en e-mailadres ter beschikking gesteld van Goudappel Coffeng. Sommige reacties zijn uitgebreid, andere beknopt. In enkele gevallen is niet vast te stellen wat de aard van de klacht is omdat geen toelichting is gegeven. In veel reacties worden meerdere klachten in één keer gegeven. Enkele respondenten gaven een compliment voor het nieuwe netwerk. De 257 formulieren bevatten 348 klachten.

Tabel 3.1 geeft de verdeling van de klachten over categorieën weer. Klachten over te laat rijden, uitvallende bussen en overvolle bussen zijn geclusterd tot één categorie omdat zij met elkaar samenhangen.

opmerking	*aantal genoemd*	*aandeel*
Bussen te laat, uitval van bussen, overvol	133	38%
Langere afstand naar halte, nieuwe route	120	35%
Chauffeur, rijgedrag, vriendelijkheid, route niet kennen	21	6%
Buurtbus is geen goed alternatief (tarief, uurdienst, info)	21	6%
Dienstregeling lijn 17/ 217	13	4%
Instemming met nieuwe route	14	4%
Overige	26	7%
Totaal klachten	**348**	**100%**

Tabel 3.1: klachten via website Gemeente Leusden over bus

De meeste klachten (38%) gaan over de dienstuitvoering: bussen die te laat zijn, uitgevallen ritten en overvolle bussen. Een bijna net zo grote groep (35%) klaagt over de langere afstand naar de halte, dus over de nieuwe busroute van lijn 17 die lijn 77 en 78 heeft vervangen. Deze laatste groep klachten zal blijven bestaan, ook als de stiptheid wel op orde is. Paragraaf 3.5 staat stil bij de verruimde rijtijden per 5 maart 2017.

De andere categorieën tellen elk veel minder klachten. Even vaak genoemd (elk 6%) zijn de chauffeurs (vooral de rijstijl en hard rijden, een enkele keer onvriendelijkheid of het niet kennen van de juiste route) en de constatering dat de buurtbus in zuidelijk Leusden niet als volwaardig alternatief van lijn 77 wordt gezien. Daarvoor worden vooral aangedragen zijn lage frequentie (uurdienst), verder de gebrekkige informatie op de halten en het afwijkende tarief.

3.3 Klachten dienstregeling

De dertien klachten over de dienstregeling van lijn 17 en 217 zijn te verdelen in enkele categorieën. Het gaat hier dus niet over de dienstuitvoering (te laat, rituitval enzovoorts):

opmerking	*aantal*
Te lage frequentie lijn 17 vanuit Amersfoort tussen 18 en 19 uur	4
Slechte aansluiting op de trein	4
Te late eerste rit naar Amersfoort	2
Lijn 217 rijdt gedurende te weinig uren	2
Lijn 217 stopt niet op halten in 't Vliet maar rijdt er wel langs	1
Totaal klachten dienstregeling	**13**

Tabel 3.2: klachten over dienstregeling lijn 17 en 217

Hierbij zijn enkele opmerkingen te maken. In de periode tussen avondspits en avond reden in de dienstregeling 2015 (gegevens van dienstregeling 2016 niet beschikbaar) ritten als volgt:
17.46: lijn 78
17.47: lijn 77
17.59: lijn 77
17.59: lijn 78
18.14: lijn 77
18.15: lijn 78
18.28: lijn 77
18.29: lijn 78
18.43: lijn 77
18.44: lijn 78
18.58: lijn 77
18.59: lijn 78
19.13: lijn 77
19.14: lijn 78
19.28: lijn 77
19.29: lijn 78

In de dienstregeling 2017 van lijn 17 is het beeld in dezelfde periode als volgt:
17.51
17.58
18.13
18.28
18.43
18.58
19.13
19.28

Het aantal ritten van Amersfoort naar Leusden is tussen 17.45 en 19.30 uur gehalveerd van 16 naar 8. De gemiddelde wachttijd voor reizigers overigens is nauwelijks langer geworden omdat lijn 77 en 78 nagenoeg gelijktijdig vertrokken.

De eerste rit op werkdagen van Leusden naar Amersfoort kwam daar aan om 6.03 uur (lijn 77). De eerste rit van lijn 17 komt nu aan om 6.13 uur. Dit is nadelig voor reizigers die de trein naar Den Haag of Schiphol nemen: die vertrekken beide om 6.10 uur. De volgende gaat een half uur later. Naar Utrecht gaat na de Intercity van 6.10 uur de volgende om 6.28 uur.

3.4 Overige klachten

De 26 klachten over overige aspecten, zijn in tabel 3.3 gegroepeerd:

opmerking	*aantal genoemd*
Inrichting bus	5
Informatie slecht	3
Verkeerd bedrag OV chipkaart afgeschreven	2
Lijn 80/ 82/ 299	14
Stalling huurfietsen lelijk	1
Nieuwe halte (buurtbus) voor de deur	1
Totaal overige klachten	**26**

Tabel 3.3: overige klachten over bussen Leusden

In deze uiteenlopende klachten is verder weinig lijn te herkennen. Enig aspect dat enkele keren genoemd wordt is de verlaagde frequentie van spitslijn 299 Leusden – Utrecht Uithof. Deze ging van drie naar twee ritten per uur.

3.5 Ruimere rijtijden per 5 maart 2017

Syntus heeft naar aanleiding van de klachten over de vertragingen de rijtijden per 5 maart 2017 verruimd. De tijden in het weekend werden niet aangepast. Zie tabel 3.4:

lijn	richting	dagsoort	periode	oude rijtijd	nieuwe rijtijd
17	Leusden	ma-vr	< 07	15′	17′
			07-09	18′	23′
			09-12	17′	21′
			12-16	17′	23′
			16-19	20′	25′/23′
			19-20	17′	20′
			>20	16′	18′
	Amersfoort	ma-vr	<07	21′	20′
			07-09	23′	25′
			09-16	21′	22′
			16-18	21′/20′	23′
			18-20	20′	20′
			>20	19′	17′
	Leusden	za	<10	13′	13′
			10-17	16′	16′
			>17	14′	14′
	Amersfoort	za	7-18	21′	21′
			>18	20′	20′
	Leusden	zon	08-12	13′	13′
			12-01	15′	15′
	Amersfoort	zon	08-17	22′	22′
			>17	20′	20′
217	Leusden	ma-vr	06-09	14′	17′
	Amersfoort	ma-vr	14-18	14′	17′

Tabel 3.4 rijtijden Station Amersfoort –Leusden Bedrijventerrein De Horst v.v. dienstregeling Syntus voor ("oude rijtijd") en na ("nieuwe rijtijd") 5 maart 2017

Opvallend aan tabel 3.4 is de omvang van de aanpassingen op lijn 17 richting Leusden. In de periode van 07-18 uur is er vier of vijf minuten rijtijd bijgekomen op de gemiddelde rijtijd van 18 minuten. Richting Amersfoort is de uitbreiding met ongeveer twee minuten minder opvallend.

Omdat de rijtijden in het weekend niet gewijzigd zijn, levert dat een ongewoon groot verschil op tussen de werkdagen en de zaterdag. Het verkeersbeeld op zaterdagmiddag is veelal niet erg verschillend van dat doordeweeks. Wel zal het aantal instappers per rit op zaterdag lager zijn, wat een iets kortere rijtijd rechtvaardigt (minder instaptijd). Niettemin is het verschil van 5 tot 7 minuten richting Leusden (16 minuten op zaterdagmiddag tegen 21 tot 23 minuten doordeweeks buiten de spits) erg groot. Dat de zaterdagse rijtijd richting Amersfoort veel langer is dan die richting Leusden, is ook een aanwijzing voor een te korte rijtijd richting Leusden. Voor de zondag geldt ook dat de rijtijden richting Leusden erg kort lijken.

3.6 Enquête SBML

De SBML heeft in januari 2017 een enquête gehouden. Als bijlage 2 is de rapportage opgenomen.

4 Busroutes

4.1 De routevarianten

In het nieuwe busnetwerk in Leusden is op halten in zuidelijk Leusden en rond de Biezenkamp de verbinding met Amersfoort verslechterd. Om deze nadelen het hoofd te bieden, zijn drie varianten voor een andere opzet van het busnetwerk opgesteld. De varianten zijn:

- Oude opzet terugbrengen met lijn 77 en 78 (lijn 17 vervalt wel of niet);
- Huidige opzet handhaven met toegevoegde ritten zuidelijk Leusden – Amersfoort v.v. (route van de oude lijn 77);
- Huidige opzet handhaven met een toegevoegde Pendelbus binnen Leusden.

In de volgende paragrafen worden ze toegelicht.

Er zijn ook klachten over de andere buslijnen in Leusden: lijn 80/82 Amersfoort – Woudenberg – Veenendaal en spitslijn 299 naar Utrecht De Uithof. Omdat deze veel minder in getal zijn en om de materie overzichtelijk te houden, beperkt deze notitie zich tot de verbinding tussen Leusden en Amersfoort.

4.2 Oude opzet met lijn 77 en 78

Variant 1 is het integraal terugbrengen van de oude routes van lijn 77 en 78. Ze rijden in deze variant weer met de oude rijtijden en frequenties. Er is een subvariant inclusief spitslijn 217 (Amersfoort – Bedrijventerrein De Horst) en één zonder lijn 217. Het kaartbeeld van deze variant is opgenomen in paragraaf 2.2.

De kwalitatieve kenmerken van deze variant zijn:

- Komt tegemoet aan nagenoeg alle klachten;
- De voordelen van het nieuwe netwerk vallen weg (zoals hoge frequentie van lijn 17 in de spits);
- Lijn 217 vervalt in een subvariant;
- Invoering vergt lange doorlooptijd omdat Syntus bestaande diensten moet aanpassen.

4.3 Toegevoegde ritten zuidelijk Leusden - Amersfoort

In Variant 2 blijft lijn 17 rijden, maar rijden er bovendien ritten tussen zuidelijk Leusden en Amersfoort volgens de oude route van lijn 77. Deze extra buslijn noemen we in deze notitie L3 om misverstanden te vermijden. Dit netwerk is opgenomen in figuur 4.1.

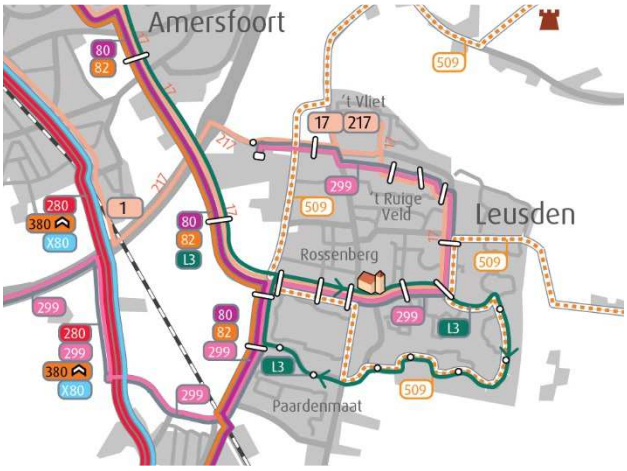

Figuur 4.1: Netwerk Leusden met toegevoegd lijn L3.

De kwalitatieve kenmerken van deze variant zijn:

- Komt tegemoet aan een groot deel van de klachten in zuidelijk Leusden;
- Geen verbetering voor De Biezenkamp;
- Voordelen van lijn 17 (en 217) blijven behouden;
- Is snel in te voeren omdat het een extra dienst is zonder aanpassing van huidige diensten;
- Lijn L3 rijdt slechts één keer per uur of elke 40 minuten.

De rijtijd van L3 van Station Amersfoort via zuidelijk Leusden terug naar Station Amersfoort is op de meeste delen van de dag iets meer dan 33 minuten. In de dienstregeling 2016 was de rijtijd van lijn 77 als volgt op werkdagen (tijdvakgrenzen bij benadering):

Vertrektijd Amersfoort	*Rijtijd lijn 77 2016*
06.00 – 07.00	30'
07.00 – 16.00	33'
16.00 – 17.30	36'
17.30 – 18.30	33'
18.30 – 01.00	29'

Tabel 4.2: rijtijd lijn 77 Amersfoort – zuidelijk Leusden – Amersfoort (2016)

Deze rijtijden zijn qua efficiency ongelukkig. Voor het rijden elk half uur zijn twee bussen nodig, die elk bijna de helft van de tijd stilstaan. Een dergelijke opzet is in het OV anno 2017 niet reëel. Dan resteert als mogelijkheid een uurdienst; weliswaar ook met lange stilstand maar dan van slechts één bus. Ook kan men er –tegen nagenoeg gelijke kostenvoor kiezen dat lijn L3 elke 40 minuten rijdt. Dit biedt meer ritten dan een uurdienst, maar levert vertrektijden op die moeilijker te onthouden zijn.

Verkend is of het reëel is om de rijtijd van de lijn met enkele minuten te verkorten. Dan zou L3 een halfuurdienst met één bus kunnen rijden. Dit blijkt niet mogelijk. Een kortere route is niet te vinden zonder wezenlijke delen van de lijn over te slaan. Voorbeelden

zouden zijn het rijden van en naar de Amersfoortse Stadsring zonder bediening van Station Amersfoort of een deel van zuidelijk Leusden overslaan. Ook het niet stoppen bij een aantal halten (bijvoorbeeld alle halten tussen Amersfoort Centrum op de Stadsring en Leusden Groene Zoom) is geen goede optie: als het al genoeg besparing van rijtijd zou opleveren, zou het zeer onhelder zijn voor reizigers en leiden tot een krappe, kwetsbare opzet van de lijn.

4.4 Pendelbus in Leusden

Voor een goede route van een toegevoegde pendelbus in Leusden gelden in het algemeen de volgende criteria:

- Bedient vervallen halten in zuidelijk Leusden;
- Bedient vervallen halten in De Biezenkamp;
- Is eenduidig;
- Sluit goed aan op bussen van lijn 17 van en naar Amersfoort. Dit betekent dat de pendelbus in de dienstregeling is afgestemd op lijn 17, dat hij op dezelfde halte als lijn 17 staat (reizigers hoeven geen weg over te steken) en wacht op lijn 17, ook als die vertraagd is;
- Voor goede aansluitingen in de praktijk is het nodig dat lijn 17 stipt rijdt;
- Voert niet over wegen die minder geschikt zijn voor bussen (zoals 30-km zones);
- Maakt een efficiënte opzet mogelijk (geen lange stilstand of lange route om te keren).

Het blijkt niet mogelijk om aan al deze criteria optimaal te voldoen. Op aspecten is water bij de wijn te doen. Het leidt tot twee mogelijke routes:

<u>Route L1</u>
Zie het kaartbeeld in figuur 4.3. De pendelbus wacht op lijn 17 uit Amersfoort op de halte Rossenberglaan (op de Noorderinslag, aan de zuidzijde). Daarna bedient hij zuidelijk Leusden via de oude route van lijn 77. Hij bedient echter niet de halten Hamersveldseweg en Groenhouten omdat hij dan niet meer goed op de Noorderinslag kan komen op een halte van de bus naar Amersfoort. De bus zou dan immers van de Groene Zoom komen en rechtsaf slaan naar de Noorderinslag, dat is de verkeerde kant van de weg voor een bus richting Amersfoort.
Na zijn route door zuidelijk Leusden bedient hij De Biezenkamp via de Groene Zoom, Larikslaan, Zwarteweg en Burg. De Beaufortweg. De route is uitgeschreven in bijlage 1.

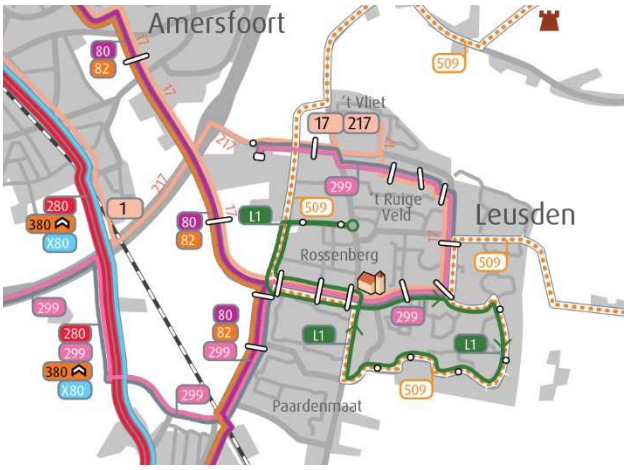

Figuur 4.3: Netwerk Leusden met toegevoegd lijn L1.

De route van L1 heeft als voordelen:

- Vijf halten in zuidelijk Leusden krijgen een overstapverbinding met Amersfoort met een goede overstap op de halte Rossenberglaan (zowel naar Amersfoort als vanuit Amersfoort);
- De halte De Biezenkamp krijgt een overstapverbinding met Amersfoort.

De route van L1 heeft als nadelen:

- Er komen geen nieuwe rechtstreekse verbindingen met Amersfoort;
- Geen bediening van twee halten in zuidelijk Leusden: Hamersveldseweg en Groenhouten;
- Overstap tussen lijn 17 en de busroute die Biezenkamp bedient, is niet op dezelfde halte (overstappers moeten de Noorderinslag oversteken).

De rijtijden van L1 zijn 10 minuten voor de route door zuidelijk Leusden en 8 minuten voor de route Biezenkamp. De routelengte is respectievelijk 4,5 en 3,5 kilometer bij een gemiddelde snelheid van 26,7 km/uur (zie paragraaf 4.5).

Wanneer L1 elk half uur rijdt, is inzet van één bus nodig. Per uur rijdt deze 36 minuten (2*10 + 2*8). De stilstand is daarmee 24 minuten per uur. Dergelijke lange stilstand maakt een stipte dienstuitvoering mogelijk, waarbij de pendelbus eventueel enkele minuten wacht op een vertraagde bus uit Amersfoort. Anderzijds is de stilstand aanzienlijk hoger dan gemiddeld in een OV-concessie (enkele minuten per uur).

Route L2

De route van L2 (zie kaartbeeld in figuur 4.4) heeft als grootste verschil met L1 dat hij ook de halten Hamersveldseweg en Groenhouten bedient.

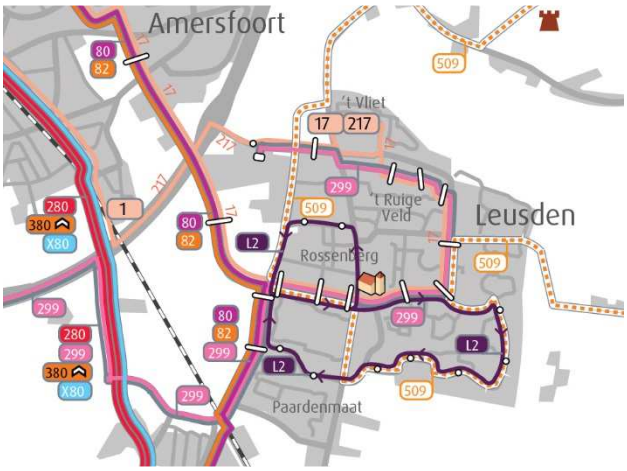

Figuur 4.4: Netwerk Leusden met toegevoegd lijn L2.

De route is uitgeschreven in bijlage 1.

De pendelbus wacht op lijn 17 uit Amersfoort op de halte Rossenberglaan (Noorderinslag, aan de zuidzijde). Daarna bedient hij zuidelijk Leusden via de route van de oude lijn 77, "met de klok mee". Via de Groene Zoom komt de bus weer op de Noorderinslag. Reizigers naar Amersfoort moeten de Noorderinslag oversteken om lijn 17 te nemen.
Hierna maakt de bus een lus ("tegen de klok in") door De Biezenkamp via de Hamersveldseweg, Burg. De Beaufortweg en Groene Zoom. Hij eindigt op de Noorderinslag op de halte Rossenberglaan (zuidzijde).

De route van L2 heeft als voordelen:

- Alle zeven halten in zuidelijk Leusden krijgen een overstapverbinding met Amersfoort, waarvan een goede overstap op dezelfde halte voor de verbinding van Amersfoort richting zuidelijk Leusden;
- De halte De Biezenkamp krijgt een overstapverbinding met Amersfoort, waarvan een goede overstap op dezelfde halte voor de verbinding van Amersfoort richting Biezenkamp.

De route van L2 heeft als nadelen:

- Er komen geen nieuwe rechtstreekse verbindingen met Amersfoort;
- Overstap vanuit zuidelijk Leusden op lijn 17 naar Amersfoort, is niet op dezelfde halte (overstappers moeten de Noorderinslag oversteken).
- Overstap vanuit de busroute die Biezenkamp bedient op lijn 17 naar Amersfoort, is niet op dezelfde halte (overstappers moeten de Noorderinslag oversteken).

De rijtijden van L2 zijn 12 minuten voor de route door zuidelijk Leusden en 6 minuten voor de route Biezenkamp. De routelengte is respectievelijk 5,4 en 2,4 kilometer bij een gemiddelde snelheid van 26,7 km/uur (zie paragraaf 4.5).

Wanneer L2 elk half uur rijdt, is inzet van één bus nodig. Per uur rijdt deze 36 minuten ($2^*12 + 2^*6$). De stilstand is daarmee 24 minuten per uur. Dergelijke stilstand maakt een stipte dienstuitvoering mogelijk, waarbij de pendelbus eventueel enkele minuten wacht op een vertraagde bus uit Amersfoort. Anderzijds is de stilstand aanzienlijk langer dan gebruikelijk in een OV-concessie (enkele minuten per uur).

Afweging tussen L1 en L2:
Er is één voordeel van L1 ten opzichte van L2:

- reizigers vanuit zuidelijk Leusden naar Amersfoort stappen op dezelfde halte over.

Er zijn twee nadelen van L1 ten opzichte van L2:

- reizigers vanuit Amersfoort naar Biezenkamp stappen niet op dezelfde halte over;
- de halten Hamersveldseweg en Groenhouten (zuidelijk Leusden) worden niet bediend.

Dit wegende gaat de voorkeur uit naar L2.

Het is niet mogelijk om aan alle criteria voor een goede lokale Leusder buslijn te voldoen door de combinatie van drie factoren:

- Ligging van halten waar reizigers kunnen overstappen op lijn 17 naar Amersfoort zonder dat ze de weg moeten oversteken;
- een beperkt aantal mogelijkheden om de bus te laten keren. Concreet: tussen de halte Groene Zoom op de Heiligenbergerweg en Ringweg Randenbroek in Amersfoort (ruim twee kilometer) kan de bus niet keren;
- bushalten in zuidelijk Leusden liggen maar aan één kant van de weg.

5 Exploitatiekosten

5.1 Uitgangspunten

Van alle varianten zijn de exploitatiekosten berekend. Hiervoor is het aantal dienstregelinguren (dru's) vermenigvuldigd met de prijs per dru. De rijtijden van de varianten zijn geschat aan de hand van de dienstregeling 2015. Deze gaf, zo blijkt uit de slechte stiptheid van de dienstregeling 2017, een beter beeld van de werkelijkheid dan de huidige dienstregeling. Maatstaf voor de rijtijd is de eerste rit na 12.00 uur. Dit is een bruikbare middenwaarde tussen de kortere avondrijtijd en de langere spitsrijtijd. Voor variant 1 (oude route lijn 77 en 78) is uit de dienstregeling 2015 het werkelijke aantal dru's berekend. Voor variant 2 zijn de rijtijden van lijn 77 uit 2015 gebruikt.

De gemiddelde snelheid van L1 en L2 in Leusden is afgeleid van de dienstregeling 2015 van lijn 77 en 78. Lijn 77 had voor de route van de halte Groene Zoom via zuidelijk Leusden naar Groene Zoom 11 minuten rijtijd (12.07-12.18 uur). De routelengte was 5,3 kilometer, de gemiddelde snelheid 28,9 km/uur. Lijn 78 reed vanaf halte Groene Zoom in 14 minuten zijn route door Leusden Noord (12.23-12.37 uur). Bij de routelengte van 5,7 kilometer, was de gemiddelde snelheid 24,4 km/uur. Voor de gemiddelde snelheid van een lokale Leusder buslijn nemen we het gemiddelde van lijn 77 en 78: 26,7 km/uur.

Bij de exploitatiekosten gaan we er van uit dat spitssneldienst lijn 217 blijft bestaan in zijn huidige opzet: een kwartierdienst in één richting in de spitsuren.

Voor de perioden waarin aanvullende lijnen rijden, zijn drie opzetten doorgerekend:

- Brede spitsen (werkdagen 6.30-9.30 en 15.00-19.00 uur);
- Overdag (werkdagen 6.30-19.00, zaterdag 10.00-18.00 uur);
- Werkdagen en zaterdag hele dag (werkdagen 6.00-0.30, zaterdag 7.00-0.30)
- Hele week (werkdagen 6.00-0.30, zaterdag 7.00-0.30, zondag 8.00-0.30 uur).

Omwille van de beknoptheid is in geen van de varianten gerekend met de vakantiedienst.

5.2 Dru-tarief

Het aantal dienstregelinguren vermenigvuldigd met het dru-tarief geeft de meerkosten voor de exploitatie. De meeste concessies kennen bepalingen over de het dru-tarief bij meerwerk.

Het dru-tarief is doorgaans gebaseerd op de verwachte meerkosten van de vervoerder verminderd met de verwachte meeropbrengsten uit kaartverkoop. Verder gaat het uit van een opzet die een efficiënte dienstuitvoering mogelijk maakt met weinig stilstand en weinig ritten zonder reizigers.

Het meerwerktarief dat de Provincie Utrecht hanteert in deze concessie voor Syntus is ons niet bekend. Voor deze notitie gaan we uit van € 70 per dru op basis van landelijke marktkennis. We nemen bij varianten met lage efficiency een opslag op. Concreet hebben we voor de varianten "Toegevoegde bus zuidelijk Leusden – Amersfoort" en voor de varianten met een Pendelbus in Leusden, een opslag van 25% op het dru-tarief van € 70 gehanteerd vanwege de lange stilstandtijden. Het maakt voor de kosten van de variant met L3 niet uit of deze elk uur rijdt (inclusief opslag van 25%) of elke 40 minuten (meer dru's maar zonder opslag van 25%).

5.3 Kosten per variant

In tabel 5.3 staan de uitkomsten per variant met de subvarianten. Ook vermeld is het aantal dru's per jaar en de eventueel gehanteerde opslag voor inefficiency. Voor de huidige dienstregeling van lijn 17 en 217 is gerekend met de verruimde rijtijden die gelden vanaf 5 maart 2017.

De exploitatiekosten van de huidige dienstregeling zijn voor de vergelijkbaarheid ook berekend tegen het aangenomen standaardtarief van € 70 per dru, hoewel het hier geen meerwerk betreft maar de reguliere basisdienst. Daarvoor kan men rekenen met hogere tarieven, waar echter ook relevante reizigersinkomsten tegenover staan.

variant	*subvariant*	*dru/jaar*	*opslag*	*kosten/ jaar*	*verschil kosten t.o.v. 2017*
Dienstregeling 2017	Nieuwe rijtijden	21.500	-	€ 1.500.000	n.v.t.
Oude opzet lijn 77 en 78	Exclusief lijn 217	17.600	0	€ 1.230.000	-/- € 270.000
	Inclusief lijn 217	19.200	0	€ 1.340.000	-/- € 160.000
Toegevoegde ritten L3 zuidelijk Leusden – Amersfoort	Brede spitsen	980	25%	€ 90.000	+ € 90.000
	Overdag ma-vr & zat	1.980	25%	€ 170.000	+ € 170.000
	Hele dag ma-vr & zat	3.100	25%	€ 270.000	+ € 270.000
	Hele week	3.620	25%	€ 320.000	+ € 320.000
Pendelbus L1 Leusden	Brede spitsen	1.070	25%	€ 90.000	+ € 90.000
	Overdag ma-vr & zat	2.160	25%	€ 190.000	+ € 190.000
	Hele dag ma-vr & zat	3.380	25%	€ 300.000	+ € 300.000
	Hele week	3.950	25%	€ 350.000	+ € 350.000
Pendelbus L2 Leusden	Brede spitsen	1.070	25%	€ 90.000	+ € 90.000
	Overdag ma-vr & zat	2.160	25%	€ 190.000	+ € 190.000
	Hele dag ma-vr & zat	3.380	25%	€ 300.000	+ € 300.000
	Hele week	3.950	25%	€ 350.000	+ € 350.000

Tabel 5.1: dru's en exploitatiekosten per variant

De conclusies van tabel 5.1 over exploitatiekosten zijn:

- Tegen (relatief) beperkte jaarlijkse meerkosten zijn andere opzetten van het busnetwerk in Leusden mogelijk;
- De oude opzet van het netwerk met lijn 77 en 78 had lagere exploitatiekosten dan het huidige netwerk met lijn 17 (rekenend met de uitgebreide rijtijden van lijn 17 en 217 per 5 maart 2017);
- Varianten met een toegevoegde pendelbus in Leusden ontlopen elkaar nauwelijks in exploitatiekosten. Alle vergen de inzet van één extra bus;
- Varianten met een pendelbus die de hele week rijdt, zijn de duurste.

6 Conclusies

6.1 De situatie bezien

Begin december 2016 nam Syntus het busvervoer in de Provincie Utrecht over van Connexxion bij de start van de nieuwe concessieperiode. De nieuwe lijn 17 rijdt een centrale route door Leusden, de voorgangers lijn 77 en 78 bedienden meer halten. Het centrale en zuidelijke deel van Leusden hebben nu minder halten met een rechtstreekse verbinding met Amersfoort. Daar staat tegenover dat de halten van lijn 17 op delen van de dag meer ritten van en naar Amersfoort hebben met kortere rijtijden. Spitssneldienst 217 ging rijden tussen Amersfoort en Bedrijventerrein de Horst.

Het nieuwe busnetwerk in Leusden heeft tot veel negatieve reacties geleid. Deze zijn voor een groot deel toe te schrijven aan de slechte dienstuitvoering. Bussen reden met grote vertraging, ritten vielen uit en bussen waren overvol. Syntus heeft per 5 maart 2017 de rijtijden verlengd. Hiermee zou aan een groot deel van deze klachten tegemoet moeten zijn gekomen. Bij het opstellen van deze notitie (periode tot 7 maart) was het nog te vroeg om daarover iets te zeggen.

Het nieuwe netwerk leidt ook tot veel klachten over langere loop- of fietsafstanden naar de halte. Dit type klacht is structureler dan die over de slechte dienstuitvoering. De situatie wordt door de slechte dienstuitvoering versterkt: men ervaart wel het nadeel van de langere afstanden naar de halte, maar niet de voordelen van meer ritten en (deels) kortere rijtijden.

Het nieuwe netwerk past in de algemene trend in het OV van de laatste jaren: gestrekte routes met hoge frequenties en kortere rijtijden in plaats van “ontsluitende” lijnen. Over het algemeen levert dit meer reizigers op. Er moet een balans zijn tussen de voor- en nadelen. In zekere zin is ingecalculeerd dat een deel van de reizigers nadeel ondervindt omdat (op termijn) meer reizigers er baat bij hebben. Voordeel wordt in het algemeen ervaren door woon-werkreizigers, scholieren en studenten, het nadeel van langere loopafstanden weegt het zwaarst voor reizigers met een sociaal-recreatief reismotief.

In Leusden komt het nieuwe netwerk nog niet uit de verf, waarbij aangetekend moet worden dat een periode van enkele maanden veel te kort is om een gefundeerd oordeel

te vellen. De slechte dienstuitvoering vertroebelt het beeld verder. Wel valt op dat het oude netwerk met lijn 77 en 78 goed leek te functioneren en de "vervallen" haltes in het zuidelijk deel van Leusden relatief druk waren. De loopafstand van delen van deze wijk naar de nieuwe halten van lijn 17 zijn meer dan 500 meter. Dat het netwerk al tientallen jaren in die vorm reed, maakte de overgang naar het nieuwe netwerk er niet eenvoudiger op.

Deze notitie komt niet tot een oordeel of het nieuwe netwerk per saldo beter of slechter is dan het oude netwerk met lijn 77 en 78. Ten eerste is het daarvoor te vroeg, ten tweede staat buiten kijf dat er reizigers op vooruit en op achteruit gegaan zijn.

6.2 Oplossingen voor klachten

Kern van de bezwaren is dat de afstand van zuidelijk en centraal Leusden tot een bushalte groter is geworden. Men kan dit oplossen door het oude netwerk te herstellen (lijn 77 en 78). Deze oplossing bergt twee nadelen in zich. Ten eerste zullen reizigers die nu juist wel voordeel van lijn 17 ondervinden, het als achteruitgang ervaren. Hun reistijd naar Amersfoort wordt langer en op delen van de dag (bijvoorbeeld de spitsen) hebben ze minder ritten. Ten tweede kost het invoeren van een nieuwe netwerk tijd bij de vervoerder, als die al daartoe bereid zou zijn. Reizigers zouden minimaal tot december 2017 moeten wachten op invoering.

Een oplossing door introductie van een extra pendelbus is wel snel door te voeren en kent voor de huidige reizigers op lijn 17 geen nadeel. Binnen deze varianten is L2 de beste. Deze geeft de halten in het zuidelijke en centrale deel van Leusden elk half uur een aansluiting op lijn 17 van en naar Amersfoort. Ideaal is het niet: nog steeds immers ontbreekt de rechtstreekse verbinding met Amersfoort. Qua exploitatieperiode ligt een dienst overdag op werkdagen en zaterdag voor de hand. De inzet wordt daarmee gefocust op de perioden van de dag dat er de meeste reizigers te verwachten zijn.

Een pendellijn als L2 kan op korte termijn starten. De reizigers zelf zullen daarna uitwijzen in welke mate het een succes is. Dat zegt meer dan een studie vooraf.

Wanneer men het nieuwe netwerk inclusief L2 vergelijkt met het oude netwerk met lijn 77 en 78, lijkt per saldo sprake van een kwalitatief minstens gelijkwaardig netwerk. De route van lijn 17 biedt korte rijtijden van en naar Amersfoort, met zeker in de spitsuren meer ritten dan voorheen. Ook het voordeel van de nieuwe spitslijn 217 mag genoemd worden. Nadeel is dat zuidelijke en centrale delen van Leusden hun rechtstreekse verbinding met Amersfoort kwijt zijn. Pendelbus L2 voorziet deels in een alternatief, zij het met een overstap. Voorwaarde is dat de dienstuitvoering van het nieuwe netwerk aanzienlijk beter is dan in de eerste maanden.

Bijlage 1

Route lijn L1 en L2

Route L1
De pendelbus wacht op lijn 17 uit Amersfoort op de halte Rossenberglaan (op de Noorderinslag, aan de zuidzijde). Daarna route door zuidelijk Leusden:
Noorderinslag tot en met rotonde Middenweg;
Oude route lijn 77 met halten Bohemen, Beekridder, Bosveld, Munnikhove, Walenburg, Hamershof.
Rechtsaf Burg. Van de Postlaan
Linksaf Noorderinslag tot en met halte Rossenberglaan (noordzijde).

De pendelbus wacht daar op lijn 17 naar Amersfoort en maakt daarna een "slingertje" via De Biezenkamp:
Noorderinslag
Rechtsaf Groene Zoom
Rechtsaf Larikslaan#
Rechtsaf Zwarteweg#
Rechtsaf Burg. De Beaufortweg
Vervangende halten De Biezenkamp en Burg. De Beaufortweg
Linksaf Groene Zoom
Linksaf Noorderinslag tot en met halte Rossenberglaan (zuidzijde).

: de route via de Larikslaan en Zwarteweg is nodig omdat keren op het einde van de De Beaufortweg niet mogelijk is door het vervallen van de rotonde.

Route L2
De pendelbus wacht op lijn 17 uit Amersfoort op de halte Rossenberglaan (op de Noorderinslag, aan de zuidzijde). Daarna route:
Noorderinslag tot en met rotonde Middenweg;
Oude route lijn 77 met halten Bohemen, Beekridder, Bosveld, Munnikhove, Walenburg, Hamershof, Hamersveldseweg en Groenhouten;
Rechtsaf Groene Zoom;
Rechtsaf Noorderinslag tot en met halte Rossenberglaan (zuidzijde).

Daarna "slingertje" via De Biezenkamp:
Linksaf Hamersveldseweg
Linksaf via rotonde
Vervangende halte De Biezenkamp
Burg. De Beaufortweg (halte Burg. De Beaufortweg)
Linksaf Groene Zoom
Linksaf Noorderinslag tot en met halte Rossenberglaan (zuidzijde).

Bijlage 2

Rapportage enquête busroutes Leusden

20170123

510 Leusdenaren hebben de enquête ingevuld. 90% van busreizigers beoordeelt de nieuwe routes als slechter, 63% zelfs als veel slechter.

Deze enquête is gehouden door de SMBL (VoorLeusden.nl) in de periode van 9 tot 23 januari 2017. Syntus, de nieuwe vervoerder in Leusden, was een maand in bedrijf.

Klachten

Er zijn heel veel klachten over het ontbreken van een (echte) bus in het zuidelijk deel van Leusden-Centrum, bij de Zeilmakerij en de Biezenkamp.
Het is logisch, ondanks dat deze enquête niet over de aanloopproblemen gaat, dat ook over de aanloopproblemen veel klachten zijn binnengekomen. (bussen die te laat of niet komen, overvolle bussen, buschauffeurs die de weg kwijt zijn etc.)

Slechter gelijk of beter

Oordeel	%	aantal
Veel slechter	63,1 %	322
Slechter	26,5 %	135
Gelijk	4,9 %	25
Beter	3,9 %	20
Veel beter	1,6 %	8

De waardering van het busvervoer in Leusden is gedaald van een 6,9 naar een 3,1.

Frequentie

Het is dan ook niet wonderlijk dat 273 invullers (54%) minder tot veel minder met de bus gaan, tegen 12 (2,4%) meer.
De belangrijkste redenen daarvoor zijn:

- loopafstand (80%)
- vertrek- of aankomsttijden (73%)
- reistijd (73%)
- frequentie (60%)

Dat heeft gevolgen voor het gebruik van de bus voor:

- winkelen (70%)
- treinverbinding (70%)
- sociaal contact (54%)
- uitgaan (51%).

De vermindering van het aantal ritten is ca 32%.

Alternatief

Als alternatief voor de bus wordt sinds de nieuwe routes méér gebruik gemaakt van:

- de eigen auto (45%)
- de auto van anderen (23%)
- taxi (10%)
- fiets (51%)
- lopen (41%).

Reistijd en kosten (per week)

De reistijd neemt voor 70% meer tijd in beslag (gemiddeld 52 minuten meer) en voor 5,7% van de mensen is de reistijd korter geworden (gemiddeld 29 minuten minder)

Voor 3,7% van de mensen zijn de reiskosten lager geworden (gemiddeld € 4,07 minder) en voor 23% zijn de reiskosten hoger geworden (gemiddeld € 10,36 meer).
Deze kosten bestaan o.a. uit taxikosten en parkeerkosten in Amersfoort.

Buurtbus, fiets en vrijwilligers

De buurtbus wordt nog niet erg gewaardeerd en is nog niet veel gebruikt.
34% geeft velerlei redenen aan dat de buurtbus een slecht alternatief voor bus 77 is. Er zijn 3 respondenten die de buurtbuis beter vinden..

Syntus-fiets of Larikslaan2-vrijwilligers
Ook van de alternatieve vormen van vervoer wordt nog weinig gebruik van gemaakt.

- 2 respondenten zijn tevreden.
- 89% geeft aan geen gebruik gemaakt te hebben van deze vormen.
- 9,2% vindt die mogelijkheden een slecht alternatief voor bus 77.

Mindervaliden

Van de invullers geeft 11% aan mindervalide te zijn. Het grootste deel van hen (80%) heeft problemen met lopen en/of staan, sommigen zijn visueel gehandicapt.

Van hen gaat 75% nu (veel) minder met de bus, vooral door de grotere loopafstand en de toegenomen reistijd.
Dat betekent voor hen minder winkelen, sociaal contact en uitgaan.
Onder hen is de beoordeling van het busvervoer gedaald van een 7,3 naar een 2,5.

Overige opmerkingen:

Hieronder een greep uit de opmerkingen die wij via de enquête binnenkregen:

- Ik heb geen vertrouwen in het openbaar vervoer meer ik zit met de rolstoel.
- De bushalte van lijn 77 of 78 was dichtbij. Onze elektrische fietsen laten we liever niet achter in een onbewaakte stalling.
- Als mindervalide heb ik niets aan een fiets en spontane uitstapjes kunnen niet via Larikslaan2.
- De 17 rijdt frequenter dat is prettig. Het scheelt mij veel reistijd.
- Ik kan in de avonduren nergens meer heen. Mijn hele sociale leven in de avonduren is ingestort! Het leven is hierdoor saai en eentonig geworden. Wij hebben in 1981 deze woonplek speciaal uitgekozen omdat het dichtbij OV en winkels was.
- Ik kon voor 11 december naar de bioscoop, winkelen en redelijk dicht bij huis met mijn boodschap uitstappen. Sinds 11 december ben ik niet meer met de bus geweest. Mijn leven is nog veel meer beperkt dan daarvoor.
- Voor 11 december liep ik binnen de minuut naar de bushalte Biezenkamp. Na 11 december doe ik er 15 minuten over om bij de dichtstbijzijnde bushalte te komen.

- De huidige ontwikkelingen degraderen een actieve ondernemende vrouw, die de maatschappij een zinvolle bijdrage t.a.v. landelijk ouderenbeleid gaf, tot een thuiszittend oud mens. Die zich nu afgeschreven voelt en niet meer die oudere is die de regie heeft over haar leven. Zo als de politiek de wereld en "ons oudjes" wil doen geloven.
- Ik kan om gezondheidsredenen niet fietsen noch einden lopen. Ga nu met mijn auto naar de bushalte.
- De fietsen vind ik echt een belachelijke oplossing voor een plaats als Leusden, er waren goede busroutes. Er moeten vrijwilligers opdraven om de bewoners thuis te laten komen of met de bus op pad te laten gaan. Dit maakt mensen die slechter ter been zijn altijd afhankelijk van derden, slechte zaak.
- Als de bussen op tijd komen (nog niet meegemaakt) zijn er meer bussen per uur. Maar ik ben per rit een kwartier extra kwijt als ik loop. Als ik fiets staat mijn fiets onbeschermd de hele dag bij de bushalte (met te weinig fietsrekken). De tijd om lopend de bushalte te bereiken is van een paar minuten verlengd naar een kwartier. Met slecht weer wordt ik langzaam maar zeker de auto in gedreven. Gebruik van de buurtbus zou mij ongeveer €4,- per dag kosten. Door deze verandering kunnen mensen die minder mobiel zijn en door de overheid gemotiveerd om langer in hun eigen huis te blijven wonen nu moeilijker (hogere kosten, lange afstanden naar bushaltes) ergens naar toe. Langer in het eigen huis blijven wordt dan letterlijk BINNEN blijven.

Verbetervoorstellen

Geef lijn 77 terug
Wij hebben de respondenten gevraagd om aan te geven wat er verbeterd zou moeten worden. Honderden mensen gaven hier aan dat zij de route van lijn 77 terug willen.

Daarnaast wordt gevraagd

- om de bus ook langs De Biezenkamp te laten rijden.
- op tijd te rijden.
- de buurtbus ook 's avonds te laten rijden tot minstens 20:00 uur en naar het station.
- de app ook voor Windows te laten ontwikkelen.
- bus 299 om de 20 min te laten rijden.
- meer fietsenrekken bij de bushaltes.
- bus 82 ook tussen 6 en 7 s 'ochtends door Leusden te laten rijden.

SMBL naar Syntus en de provincie

De resultaten en opmerkingen uit deze enquête worden gebruikt om de verandering van het vervoersplan te bespreken met de provincie en Syntus.

Naar aanleiding van onze enquête van juni 2016 en de acties van de SP, is afgesproken om in februari met de gemeente om tafel te gaan.
In maart gaat SMBL, samen met de gemeente en de SP, in gesprek met de provincie en Syntus.

De uitslagen die uit deze enquête naar voren gekomen zijn, vormen de basis van de gesprekken.
Er moet echt iets gebeuren aan de loopafstand naar de bushaltes. Met name het zuidelijk deel van Leusden-Centrum en de Biezenkamp liggen te ver van de buslijnen. Maar er is nog een aantal belangrijke opmerkingen gemaakt die we in die gesprekken aan de orde zullen stellen.

Vestiging Den Haag
Casuariestraat 9a
Den Haag
T (070) 305 30 53

www.goudappel.nl
goudappel@goudappel.nl

adviseurs
mobiliteit
Goudappel
Coffeng